

A makrogazdasági és költségvetési mutatók aktuális alakulása

2016. május

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.

Főbb megállapítások

Az első negyedévben a magyar gazdaság teljesítménye mindössze 0,9 százalékkal nőtt az előző év azonos időszakához képest. Az ipar teljesítménye 4,6, az építőiparé 33,9 százalékkal csökkent. Ugyanakkor jelentősen, 6,7 százalékkal növekedett a kiskereskedelmi forgalom volumene a lakosság rendelkezésre álló jövedelmének bővülése miatt. A foglalkoztatás márciusban tovább bővült, már több mint 4,3 millióan dolgoznak Magyarországon. Az államháztartás hiánya az előző évekhez viszonyítva kedvezően alakult. Az infláció továbbra is alacsony, áprilisban 0,2 százalék volt.

Reálgazdaság

A KSH előzetes becslése szerint az éves **GDP-növekedés** üteme az I. negyedévben mindössze: 0,9 százalékot tett ki, amely messze alulmúlja a várakozásokat. A naptári hatás kiszűrésével (szökőév) még kedvezőtlenebb, 0,7 százalékos a bővülés a megelőző év azonos időszakához képest. A növekedés forrásait az előzetes becslés még nem tárja fel, így az okokról csak sejtéseink lehetnek. Termelési oldalról elsősorban az ipar kisebb növekedése okozza a lassulást. A szolgáltatások bővülése viszont részben ellentételezte a fenti folyamatokat. Felhasználási oldalon elsősorban a fogyasztás bővülése segíthette a növekedést, míg a beruházások fékezheték azt.

Az **ipar** termelése jelentősen, 4,6 százalékkal (a munkanaphatástól megtisztított adatok szerint 2,4 százalékkal) csökkent márciusban az előző év azonos időszakához képest. A két index közötti eltérést a március 15-ei hosszú hétvége valamint a húsvét magyarázza. A csökkenéshez szinte azonos mértékben járultak hozzá a belföldi és a külföldi értékesítések. Az ipar gyengébb teljesítménye mögött részben a beruházások uniós források miatti alacsonyabb szintje állhat, amely csökkenti a vállalkozások keresletét a termékek iránt. A feldolgozóipar jelentősebb súlyú ágazatai közül 4 százalékkal növekedett a számítógépek, elektronikai optikai termékek gyártása, míg a járműgyártás termelésének volumene 6,7 százalékkal, az élelmiszeriparé 1,6 százalékkal, a gépek, gépi berendezések gyártásáé 14,6 százalékkal esett vissza. Az ipar jövőbeni kibocsátására nézve biztató, hogy KSH által megfigyelt szektorok rendelésállománya a márciusban 5,1 százalékkal nagyobb volt az egy évvel korábbihoz képest, bár az új rendelések volumene 6,9 százalékkal csökkent.

Az **építőipar** teljesítménye márciusban is jelentősen, 33,9 százalékkal csökkent az előző év azonos időszakához képest. A szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok szerint a mérséklődés ennél kisebb, 6,3 százalékos volt. A csökkenést az uniós támogatások kifutása mellett az erős bázis is magyarázza. Az egyéb építmények csoportja 52,4 százalékkal esett vissza (elsősorban ehhez a csoporthoz kapcsolódnak az uniós támogatások), míg az épületeké 18,8 százalékkal mérséklődött. A jövő tekintetében bizakodásra ad okot, hogy márciusban jelentősen, 47,3 százalékkal növekedett az új szerződések volumene. A növekedés nagyobbik része az egyéb építmények csoportjánál jelent meg, de vélhetően már hozzájárult a Családok Otthonteremtési Kedvezménye is.

A **kiskereskedelmi forgalom** növekedése februárban a januárit jelentősen meghaladva 6,7 százalékot (szezonális hatásoktól megtisztítva 6,6 százalékot) tett ki, míg a KSH első becslése szerint a márciusi bővülés az erős bázis mellett is jelentős, de az előző havitól kissé elmaradó volt: a nyers adat 5,5, míg a kiigazított 4,2 százalékos bővülést mutat. Márciusban a kiigazított adatok szerint legnagyobb mértékben a nem élelmiszer termékek kereskedelme nőtt (7,6 százalék), de bővülni tudott az élelmiszerek (1,9 százalék) és az üzemanyagok forgalma is (5,0 százalék). Az üzemanyagok

kereskedelmének bővülését elsősorban az üzemanyagok árának alacsony szintje magyarázza, míg a nem élelmiszerek esetén a jelentős növekedés motorja a lakosság növekvő jövedelme lehet. Ehhez egyaránt hozzájárul a bérek növekedése valamint a személyi jövedelemadó kulcsának mérséklése is.

A **munkaerőpiac** helyzete 2016 márciusában gyorsuló ütemben javult. A foglalkoztatottak szezonálisan kiigazított száma 23 ezer fővel emelkedett, így már több mint 4,3 millió fő rendelkezett munkával az országban. A foglalkoztatás dinamikus bővülése az aktivitást is pozitívan befolyásolta, ugyanis az aktívak szezonálisan kiigazított száma egy hónap alatt 16 ezer fővel bővült. Mindezek eredményeként a munkanélküliség szezonálisan kiigazított rátája 5,8 százalékra csökkent. A februári intézményi statisztikák alapján az alkalmazottak száma 7 ezer fővel nőtt főként a versenyszféra bővülésének köszönhetően. A bruttó és a nettó bérek februárban éves szinten 5,9, illetve 7,5 százalékkal nőttek, elsősorban a közsféra bérrendezéseinek és a személyi jövedelemadó csökkentésének köszönhetően.

Költségvetési helyzet

Az **államháztartás** központi alrendszerének április végi halmozott hiánya 144,9 milliárd forint volt, ami az első negyedéves adatokhoz hasonlóan kiemelkedően kedvezőnek számít. Áprilisban a központi költségvetés 209 milliárd forintos deficittel, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 42,6, az elkülönített állami pénzalapok pedig 21,5 milliárd forintos többlettel zártak. A halmozott hiányhoz a negyedik hónap 19,1 milliárd forintos deficittel járult hozzá, szemben a tavalyi 73,1 milliárd forintos hiánnyal. Az első négy hónap – tavalyi évhez viszonyított – kedvezőbb teljesülése mögött a kedvező gazdasági folyamatok adóbevétel generáló hatása és az uniós programok alacsonyabb kiadásai állnak.

Az elmúlt hónapokban: megkezdődött a következő évi **költségvetés** tervezése. A Kormány április végén publikálta az Európai Unió számára megküldött Konvergencia Programot és a 2017. évi költségvetés törvénytervezetét is. Az EDP módszertan szerint számított GDP arányos hiány mértéke idén 1,9 százalék lesz, ami jövőre 2,4 százalékra emelkedik, majd fokozatosan tovább süllyed 2020-ig 1,2 százalékra. Ennek megfelelően az államadósság GDP arányos csökkenésének üteme is lassabb lesz a 2015. évi Konvergencia Programhoz képest: a tavalyi év végi 75,3 százalékról idén 74,5 százalékra ereszkedik az államadósság, ami 2020-ra 64,6 százalékra süllyed. A törvénytervezet legfontosabb elemei az áfa csökkentése, az életpályamodellek és bérrendezések folytatódása, az egészségügyre és oktatásra fordított többletforrások és a családi adókedvezmény emelkedése.

Monetáris folyamatok

A **fogyasztói árak** áprilisban 0,2 százalékkal növekedtek az előző év azonos időszakához képest, azaz a márciusi defláció után ismét kismértékű infláció jelent meg a gazdaságban. A mérsékelt infláció legfontosabb oka továbbra is az olajárak alacsony szintje, amely az üzemanyagárak 10,8 százalékos csökkenéséhez vezetett 0,9 százalékponttal mérsékelve a pénzromlást. Az infláció mérséklődésének irányába hatott a legfontosabb külkereskedelmi partnereink pénzromlásának alacsony szintje valamint a sertéshús áfájának csökkentése is. Továbbra is változatlan az energia árának szintje, míg az élelmiszerek árának 0,9 százalékos növekedése mögött egyaránt állnak csökkenések (például tej, sajt) és emelkedések (például zöldségek, burgonya). Az alacsony infláció és a jegybank kommunikációja nyomán az alapkamat további kismértékű csökkentése várható. Az infláció jövőbeni szintjét jelentősen befolyásolja az olaj árának alakulása valamint a bejelentett adóváltozások ütemezése, illetve az, hogy ezeket a kereskedők mennyiben adják tovább a fogyasztóknak.